

Europese Commissie

Brussel, 20 juli 2011
Sj.g(2011)872447

AAN HET HOF VAN JUSTITIE

SCHRIFTELIJKE OPMERKINGEN

ingediend overeenkomstig artikel 23, tweede alinea, van het Protocol betreffende het statuut van het Hof van Justitie door **de Europese Commissie**, vertegenwoordigd door Anne-Marie Rouchaud-Joët, haar rechtskundig adviseur, en Rudi Troosters, lid van de juridische dienst, als gemachtigden, domicilie kiezende te Luxemburg ten kantore van Antonio Aresu, eveneens lid van de juridische dienst, Bêch-gebouw, Kirchberg,

in de zaak C-170/11,

Lippens e.a.

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 267 VWEU door de Hoge Raad (Nederland) inzake de uitlegging van de verordening (EG) Nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken (hierna : *de verordening*)¹.

---

¹ PB L 174 van 27 juni 2001, p. 1-23.

De Commissie heeft de eer de volgende opmerkingen te maken.

1. UITGANGSPUNTEN VAN DE OPMERKINGEN VAN DE COMMISSIE

1. De Commissie baseert haar opmerkingen op de gegevens zoals ze blijken uit het verzoek om een prejudiciële beslissing.

1.1. Belangrijkste feiten

2. De heer Kortekaas e.a. hebben in 2009 een procedure ten gronde aanhangig gemaakt bij de rechtbank Utrecht (Nederland) tegen de heer Lippens e.a., woonachtig in België, en Fortis N.V. Zij vorderen voor recht te verklaren dat deze laatste tegen hen onrechtmatig hebben gehandeld en vorderen derhalve schadevergoeding, in het bijzonder omwille van door de heer Lippens e.a. in 2007 en 2008 in het openbaar verspreide informatie die volgens de heer Kortekaas e.a. onjuist of misleidend was waardoor zij stellen aanzienlijke schade te hebben geleden.
3. In het kader van deze procedure heeft de rechtbank een verzoek door de heer Kortekaas e.a. tot voorlopig getuigenverhoor van de heer Lippens e.a. toegestaan. Deze laatste wensen evenwel dat dit verhoor in België plaatsvindt in het Frans, via een rogatoire commissie gericht aan een Belgische gerechtelijke overheid volgens de regels van de verordening. De Nederlandse rechter heeft dit verzoek afgewezen en wil dat dit verhoor in Nederland plaatsvindt via een oproeping tot verschijning van getuigen op basis van het nationale procesrecht.
4. In het verdere verloop van deze procedure is daarom een vraag gerezen over de uitleg van de verordening.

1.2. Prejudiciële vraag

5. Alvorens recht te doen, heeft de Hoge Raad daarom de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie gesteld :

“Moet de EG-Bewijsverordening, in het bijzonder art. 1 lid 1 daarvan, aldus worden uitgelegd dat de rechter die een in een andere lidstaat woonachtige getuige wenst te horen, voor deze vorm van bewijsverkrijging steeds gebruik moet maken van de door de EG-Bewijsverordening in het leven geroepen methoden, of is hij bevoegd gebruik te maken van de methoden voorzien in zijn eigen nationale procesrecht zoals oproeping van de getuige voor hem te verschijnen ?”

2. TOEPASSELIJK RECHT

6. Artikel 1 van de verordening luidt als volgt :

"Artikel 1 - Werkingssfeer

1. Deze verordening is van toepassing in burgerlijke en handelszaken wanneer het gerecht van een lidstaat overeenkomstig de wettelijke bepalingen van die staat:

a) het bevoegde gerecht van een andere lidstaat verzoekt, een handeling tot het verkrijgen van bewijs te verrichten; of

b) verzoekt een handeling tot het verkrijgen van bewijs rechtstreeks in een andere lidstaat te mogen verrichten.

2. Er mag geen verzoek worden gedaan met het doel partijen in staat te stellen, zich bewijs te verschaffen dat niet bestemd is voor gebruik in een reeds aanhangige of in een voorgenomen procedure.

3. In deze verordening worden onder „lidstaat” de lidstaten met uitzondering van Denemarken verstaan.”

7. De meest relevante overwegingen van de richtlijn luiden als volgt :

"(2) Ter wille van de goede werking van de interne markt moet de samenwerking tussen de gerechten op het gebied van bewijsverkrijging worden verbeterd, en in het bijzonder worden vereenvoudigd en bespoedigd.

(3) De Europese Raad heeft er op 15 en 16 oktober 1999 in Tampere op gewezen dat nieuwe procesregels voor grensoverschrijdende zaken moeten worden opgesteld, in het bijzonder op het gebied van bewijsverkrijging.

...

(5) Daar de doelstellingen van het overwogen optreden, namelijk de verbetering van de samenwerking tussen de gerechten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap overeenkomstig het in artikel 5 van het EG-Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.

...

(7) Aangezien het voor een rechterlijke beslissing in een burgerlijke of handelszaak in een bepaalde lidstaat vaak nodig is dat in een andere lidstaat bewijs wordt verkregen, kan de Gemeenschap zich niet beperken tot de verzending van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en handelszaken, zoals geregeld in Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en handelszaken. Daarom moet de

samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging versterkt worden."

3. Juridische opmerkingen

8. In burgerlijke en handelszaken is het vaak nodig is om bewijs uit andere lidstaten te verkrijgen (rechtsoverweging 7 van de verordening). Het doel van de verordening is daarom om de gerechtelijke samenwerking tussen de lidstaten inzake bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken te verbeteren en te versnellen (zie rechtsoverwegingen 2 en 5).
9. De verordening bepaalt daartoe procesregels voor grensoverschrijdende zaken inzake bewijsverkrijging (rechtsoverweging 3).
10. De verordening verplicht de rechter niet om over te gaan tot het gebruiken van een bepaald bewijsmiddel, d.w.z. de verordening betreft geenszins de vraag *of* de rechter bv. een in het buitenland wonende getuige *moet* horen, maar kan enkel aan de orde komen, wanneer de rechter van oordeel is *dat* een dergelijke getuige moet worden gehoord. In essentie is de vraag in zo een geval of voor het horen van deze getuige in een andere lidstaat enkel de mechanismen van de verordening kunnen worden gebruikt, dan wel of de rechter zich ook op middelen voorzien in zijn nationale procesrecht kan beroepen.
11. De Commissie is van oordeel dat de verordening een beroep op het nationaal procesrecht niet uitsluit.
12. Artikel 1(1) van de verordening preciseert duidelijk dat deze toepasselijk is *wanneer een gerecht van een lidstaat overeenkomstig zijn nationale recht een verzoek indient tot het verkrijgen van bewijs aan de bevoegde instantie van een andere lidstaat*. Hierbij zijn in grote lijnen twee vormen mogelijk, hetzij een verzoek om bewijsverkrijging in de aangezochte lidstaat dat door de autoriteiten van die lidstaat wordt uitgevoerd, hetzij een verzoek om bewijsverkrijging in de aangezochte lidstaat dat, mits akkoord van de autoriteiten van de aangezochte lidstaat, rechtstreeks door de instanties van de verzoekende lidstaat wordt uitgevoerd.
13. Voor het verhoor van een getuige komt dit erop neer dat er twee mogelijkheden zijn op basis van de verordening :

- ofwel vindt het verhoor plaats in de aangezochte lidstaat door de instanties van die lidstaat, eventueel in aanwezigheid van instanties van de verzoekende lidstaat en met de mogelijkheid van dwangmaatregelen op basis van het recht van de aangezochte lidstaat;
  - ofwel vindt het verhoor eveneens plaats in de aangezochte lidstaat, maar rechtstreeks door de instanties van de verzoekende lidstaat op basis van vrijwilligheid vanwege de getuige, en zonder de mogelijkheid van dwangmaatregelen.
14. Als zodanig is de oproeping van een getuige voor de rechter van een andere lidstaat dan waar deze getuige woont, niet voorzien door de verordening. Indien de getuige gevolg geeft aan de oproep, vindt het verhoor immers plaats in de verzoekende lidstaat voor de rechter van die lidstaat. Deze derde mogelijkheid blijkt te bestaan in het nationale procesrecht van Nederland.
  15. De toepassing van de verordening is dus vooreerst afhankelijk van de *keuze* van de rechter om een verzoek tot bewijsverkrijging in te dienen, met name wanneer hij het noodzakelijk acht om een beroep te doen op de instanties van een andere lidstaat bij de bewijsverkrijging. Het gaat om een *mogelijkheid* voor deze rechter, maar geenszins om een verplichting. In dat opzicht is de verordening een instrument dat ertoe strekt om de bewijsverkrijging over de grenzen heen te vergemakkelijken, zonder evenwel andere manieren van bewijsverkrijging, met name gebaseerd op het nationale recht, uit te sluiten.
  16. De Commissie meent immers dat de verordening in dat opzicht niet exhaustief is. Dit zou er anders immers toe leiden dat de oproeping tot verschijning van een buitenlandse getuige als vorm van bewijsverkrijging niet meer mogelijk zou zijn. Aldus zou echter aan de verordening een draagwijdte worden gegeven die in strijd komt met zijn doel om de mogelijkheden van bewijsverkrijging over de grenzen heen te versterken, omdat dit er eerder toe leidt dat de mogelijkheden van bewijsverkrijging in een andere lidstaat worden beperkt.
  17. Wanneer evenwel de rechter een verzoek tot bewijsverkrijging indient bij de rechter van een andere lidstaat, betekent dit dat hij een beroep doet op de gerechtelijke samenwerking waarin de verordening voorziet. Hij valt dan dus binnen het

toepassingsgebied van de verordening, en in dat geval moeten de daarin bepaalde regels, worden gerespecteerd (behoudens de toepassing van artikel 21(2) van de verordening). Anders zou immers afbreuk worden gedaan aan het nuttig effect van de verordening.

18. In het onderhavige geval wenst de rechter niet in te gaan op het verzoek van een partij om gebruik te maken van de verordening, maar gaat hij over tot oproeping van een getuige voor hem te verschijnen in overeenstemming met zijn nationaal recht. De Commissie is van oordeel dat deze handelwijze niet in strijd is met de verordening.

4. CONCLUSIE

19. In het licht van het voorgaande stelt de Commissie het Hof voor de prejudiciële vraag van de Hoge Raad als volgt te beantwoorden:

"Artikel 1(1) van de verordening moet aldus worden uitgelegd dat de rechter die een in een andere lidstaat woonachtige getuige wenst te horen, voor deze vorm van bewijsverkrijging bevoegd is gebruik te maken van de methoden voorzien in zijn eigen nationale procesrecht zoals oproeping van de getuige voor hem te verschijnen."

Anne-Marie Rouchaud-Joët

Rudi Troosters

Gemachtigden van de Commissie